
Clostridium difficile - vårdhygieniska rutiner

INLEDNING

Clostridium difficile är en sporbildande bakterie vars toxin kan orsaka diarré, framför allt hos individer som behandlas med antibiotika eller är immunsupprimerade.

Smittan sprids fekalt-oralt via händer, föremål och ytor. Vanligast är dock att patienten får symptom av den egna clostridium difficile-bakterien som koloniserar tarmen och förökar sig i samband med rubbad bakterieflora, exempelvis vid antibiotikabehandling. Om bakterien är toxinproducerande kan patienten drabbas av diarré, feber och buksmärter av varierande slag.

Sporer kan överleva i miljön runt smittade patienter under lång tid (år) och därigenom lätt spridas i vårdmiljön.

I Sverige har på sista tiden en ny mer aggressiv stam av clostridium difficile (ribotyp 027) orsakat utbrott i Kronoberg och Skåne, men den är betydligt vanligare i andra länder i Europa och Nordamerika. Denna stam tycks vara mer spridningsbenägen, orsakar allvarligare sjukdomsbild med hög dödlighet och är oftare även mer resistent mot antibiotika.

PLACERING AV PATIENT MED DIARRÉ

Patient med diarré vårdas på enpatientrum med egen toalett. Patienten ska stanna på rummet och ska om möjligt ha egna hjälpmedel. Om vård i enpatientrum inte är möjligt, undvik att samvårda med annan patient som har pågående eller nyligen avslutad antibiotikabehandling eller är immunsupprimerad.

Patient med mer allvarlig sjukdomsbild eller med fynd av typen 027 ska vårdas på infektionskliniken om inte andra medicinska skäl omöjliggör detta.

PROVTAGNING

Se provtagningsanvisning från Laboratoriemedicin: [Clostridium difficile toxin](#)
Kontrollprov behövs inte.

VÅRDHYGIENISKA RUTINER VID SLUTENVÅRD

Personal

Basala hygienrutiner ska tillämpas. Som tillägg till basala hygienrutiner utförs alltid handtvätt med tvål och vatten före handdesinfektion.

Patient

Patienten uppmanas tillämpa en god handhygien, särskilt efter toalettbesök samt före måltid. Patienter som inte klarar detta bör få hjälp av personalen. Lämna broschyren om handhygien till patienten. När diarréerna upphört, ska patienten duscha, byta till rena kläder, sängen bäddas ren samt vådrum och toalett städas.

Clostridium difficile - vårdhygieniska rutiner

Toalettpappersrulle ska bytas. Patienten anses vara smittfri när symtomen avklingat och får då efter påminnelse om god handhygien vistas fritt på avdelningen.

Besökare

Besökare uppmanas tillämpa en god handhygien. Lämna broschyren om handhygien.

Avfall

Sopsäck/påse försluts på vådrummet och kastas vanligt avfall.

Textilier och tvätt

Bäddvagn får inte tas in på rummet. Renbädda sängen ofta, helst åtminstone varannan dag. Används rumsbunden tvättsäck som försluts på vådrummet och skickas som vanlig tvätt. Kuddar skickas till tvätt när patienten skrivs ut eller flyttar.

Mathantering

Patienten ska ges möjlighet att tvätta och desinfektera händerna före måltid. Måltider serveras på vådrummet så länge patienten har diarré. Vanlig hantering av porslin, glas och bestick.

Hjälpmedel

Hjälpmedel ska om möjligt vara patientbundna. Hjälpmedel ska efter användning rengöras och desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt. Hjälpmedel som inte kan desinfekteras ska kasseras.

Hjälpmedel som ska återlämnas till hjälpmedelscentralen måste rengöras och desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt. Om detta inte är möjligt, rådgör med personal på hjälpmedelscentralen.

Desinfektion av flergångsartiklar

Flergångsartiklar ska desinfekteras mellan varje patient samt när patienten skrivs ut. Värmebehandling i disk- eller spoldesinfektor är den bästa metoden för detta. I andra hand väljs kemisk desinfektion.

Punktdesinfektion

Punktdesinfektion innebär att spill och stänk av kroppsvätskor eller smittsamt material torkas upp direkt. Ta upp spill/stänk med papper, bearbeta sedan ytan noggrant med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt.

Daglig desinfektion hos smittsam patient

Vårdpersonal utför desinfektion av tagytor och patientnära ytor i vådrummet samt toalett och handfat med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt.

Clostridium difficile - vårdhygieniska rutiner

Slutstädning

Vård- eller städpersonal utför slutstädning då patientens symtom upphört eller när patienten flyttas från vådrummet. Allt material och all utrustning som använts i vård och behandling desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt. Madrass avtorkas flödigt, kraftigt förorenad madrass kasseras. Kudde skickas till tvätt. Kraftigt förorenad kudde kasseras. Toalettpappersrulle byts.

Material och utrustning

Ta inte in mer materiel än nödvändigt i rummet. Medicinteknisk utrustning, exempelvis blodtrycksmanschett och stetoskop, ska om möjligt vara patientbunden. Innan utrustningen används till annan patient ska den desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt.

Undersökning och behandling

Konsultundersökningar bör i första hand ske på patientens rum. Mottagande enhet informeras i god tid före undersökning/behandling. Patienten ska inte sitta i väntrum. Sängen ska vara renbäddad och avtorkad med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med rengörande effekt. Patienten ska ha rena kläder och händerna ska vara desinfekterade, eventuella sår vara täckta med torrt förband och urin-/stomipåse ska vara tömd eller bytt.

Handläggning av patient med diarré vid utskrivning

Ta i god tid innan överflyttning till annan vårdform, kontakt med hygien-sjuksköterska så att mottagande avdelning/enhet kan få utbildning om så behövs.

Misstanke om smittspridning

Vid flera eller svåra fall av clostridium difficile-diarré kontakta vårdhygien för epidemiologisk utredning. Vid smittspridning kan särskilda åtgärder bli aktuella för att bryta smittvägar. Detta avgörs i samråd med enheten för smittskydd och vårdhygien.

REFERENSER

Vårdhandboken 2013, [Infektioner i magtarmkanalen](#)